

Mænd med kroget Ryg og med barkedede Næver, de har været ene om at tage Taget. Nu kommer Staten og siger: Vi yder eder Hjælp til Selvhjælp. Lad os haabe, det bliver til Held og Lykke for disse Landvindingsmænd, som det maa blive det for hele Samfundet, hvis Værdier forøges“. Det sagde jeg, den første Gang jeg talte om denne Sag. Sagen laa for os i en saadan Form, saaledes underbygget, at vi kunde se, hvad den tegnede til at blive. Jeg gentager disse Ord her, jeg holder fast ved, at de netop var Udtryk for, hvad der ligger i den Sag. Det daværende Medlem fra Silkeborg tog Ordet senere og udtalte sig afgjort i Tilslutning til Forslaget og fremhævede, at det, her var Tale om, kun var et lille Afdrag paa det, som Samfundet skyldte disse stræbsomme Mænd, som ved et anstrengende og opslidende Arbejde drager nyt Land ind under Kultur.

Efter denne Begyndelse vokser Selskabet sig saa større og større. Medens Medlemstallet den 1. April 1907 var 383, var det i det følgende Aar 2,671, i 1909: 3,510, i 1910: 4,037, i 1911: 4,853 og i 1912: 5,193, og Bevillingerne er givne som følger: Det første Aar som nævnt 1,500 Kr., det andet som ogsaa nævnt 15,000 Kr., saa blev det 43,000 Kr., derefter 92,000 Kr. og senest i 1911: 115,000 Kr., da Kredsløbet var ved at slutte. For øvrigt var der, inden vi kom saa vidt, sket det, at man havde forladt Rate-Tilskudssystemet og var gaaet over til at udbetale Tilskud een Gang for alle, efter at man en kort Overgang havde udbetalt Tilskuddet i to Rater. Men saa kommer Finanslovkommissionen og siger, at denne Bevilling skal stryges, og henviser til, at der er afgivet Konsulentberetninger, som viser, at denne Sag ikke har været inde i det bedste Spor. Maa jeg straks gøre opmærksom paa, at disse Konsulentberetninger er af 1907, disse Udtalelser foreligger altsaa lige umiddelbart efter det første Virksomhedsaar. Nu skal jeg ikke sige noget om selve Konsulentberetningerne, det er ganske unyttigt at diskutere, hvorvidt den Kritik, disse saakaldte Konsulenter rejste, var begrundet eller ej, thi hvad enten den paa det Tidspunkt, altsaa i 1907 efter det første Virksomhedsaar, var begrundet eller ikke, lader de Betragtninger, som de Herrer den Gang gjorde sig til Tolk for, sig ikke nu anvende overfor Selskabet og dets Virksomhed, nu savner de al Gyldighed.

Finanslovkommissionen foreslog altsaa at stryge Bevillingen, men jeg kom til Rigsdagen og sagde: Det kan ikke lade sig gøre, denne Bevilling kan ikke stryges, thi

den er givet under bestemte Forudsætninger, som gør, at Selskabets Medlemmer har Krav paa at faa det, der er stillet dem i Udsigt, og det Beløb, som det her drejer sig om, er 120,000 Kr., altsaa et større Beløb, end der nogen Sinde har været bevilget for et enkelt Aar, de Penge maa i hvert Fald til. Det havde Finanslovkommissionen tilsyneladende ikke været opmærksom paa. Men ikke nok dermed, sagde jeg, dette Selskabs Virksomhed maa og bør ikke standses, men da vi nu staar med en Udgiftspost paa 120,000 Kr., er vi nødt til en Overgang at tage lidt smaat til det, og derfor foreslaar jeg, at vi deler de 120,000 Kr. i 2 Gange 60,000 Kr. og fordeler dem paa det kommende og det næstfølgende Finansaar — altsaa det indeværende og det næstfølgende —, og saa bevilger vi 30,000 Kr. aarlig til Selskabets egentlig løbende Virksomhed i denne Overgangsperiode. Jeg troede nemlig, at det maaske kunde gaa paa den Maade. Det var imidlertid ikke noget, der hvilede paa Beregninger og fast afklarede Forudsætninger, det var kun en Maade efter Skøn, hvorpaa jeg søgte at komme igennem en Vanskelighed. Jeg foreslog da de 120,000 Kr. delt i 2 Gange 60,000 Kr. og saa 30,000 Kr. til Selskabets løbende Virksomhed, altsaa 90,000 Kr., og for at skille de 60,000 Kr. fra de 30,000 Kr. betegnedes de 60,000 Kr. som ekstraordinære og de 30,000 Kr. som ordinære, men det har ingenlunde været min Hensigt at sige: Nu fikserer vi for Tid og Evighed eller i alt Fald for en rum Fremtid Tilskuddet til Hedebruget til 30,000 Kr. til den egentlige Virksomhed — man vil ogsaa finde, at mine Udtalelser gaar netop i anden Retning —, tværtimod var det min Mening, at det var en Ordning, vi kun skulde blive staaende ved, saa længe vi havde denne Overgangstilstand, som vi maatte igennem, og det ærede Finansudvalg fulgte mig da ogsaa beredvilligt i Fjor.

Nu viser det sig imidlertid, at „Hedebruget“ ikke kan komme igennem med de 30,000 Kr. til Trods for de stærkt begrænsende Tilskudsregler, de har at virke efter, og som findes fastslaaet i en Skrivelse fra mig til det ærede Finansudvalg af 1. Marts i Fjor — og dermed er de blevet tilkendegivet Rigsdagen —, og som, saaledes som alt oplyst af den ærede Ordfører, gaar ud paa, at ingen enkelt Mand kan faa Tilskud til mere end 2 Tdr. Land aarlig, han kan kun faa til 25 Tdr. Land i alt, og han kan kun faa, for saa vidt han ikke tilsammen faar over 40 Tdr. Land